

KAASAMISALASTE TEGEVUSTE VALIKUT NÕUSTAV KOMISJON

Koosoleku kokkuvõte

Tallinn

13.04.2017 nr.5

Algus kell 10.00, lõpp kell 12.00.

Juhatas Liis Kasemets, Riigikantselei
Protokollis Anni Katkosild, Riigikantselei
Osa võtsid Pirkko Valge, Heateo Sihtasutus
Kari Käsper, Eesti Inimõiguste Keskus
Karmen Vilms, Justiitsministeerium
Marten-Ingmar Merivee, Maaeluministeerium

Päevakord

1. Uute kaasamisalaste tegevuste kirjelduste (projektiideede) arutelu ja hinnangu andmine nende rahastamise vajalikkusele
2. Ülevaade käimasolevatest kaasamisalaste tegevuste projektidest
3. Teised kaasamisega seotud teemad

1. Uute kaasamisalaste tegevuste projektiideede arutelu ja hinnangu andmine nende rahastamise vajalikkusele

Projektiideede esitamise ettepanek saadeti kõikidele ministeeriumidele kui ka EMSL-le. Laekus viis projektiideed, sealhulgas esitati projektiideid kõigi kolme toetatava suuna alla. Kõik projektiideede kirjeldused saadeti komisjoni liikmetele tutvumiseks juba enne koosolekut.

1.1. Projektiettepaneku *Noorteühingute mõjukuse kaardistamine (suund 3: poliitikakujundamises osalevate vabäühenduste/valitsusväliste huvirühmade osalemis-suutlikkuse tugevdamine)* arutelu. Esitaja Eesti Noorteühenduste Liit.

Eesmärgiks on kaardistada poliitikate kujundamisel osalevate organisatsioonide mõjukus, leppida kokku poliitikakujundamise eduindikaatorid ja siduda need ühenduste operatiivse juhtimisega. Tegemist on suunitluselt arendusprogrammiga, sisaldades koolitusi ja mentorlust. Eeldatav ajakava mai-sept.2017.

Positiivse poole pealt on projektis plaanis eduindikaatorite väljatöötamine ning nende sidumine juhtimisega, olles seega suunatud organisatsiooni suutlikkuse suurendamisele. Samas tõid osad komisjoni liikmed välja, et on ebaselge, kuidas on see suunatud eestkostevõimekuse suurendamisele. Toodi välja, et noorteühingutel on palju teisi rahastusallikaid ja võimalik osaleda üldistes arenguprogrammides, mistõttu tõstatati küsimus, miks siin piiritleda projekti vaid noorteühendustega. Võimalik oleks küsida rahastust KÜSK-ist, kus on olemas vahendid arenguhüppeks või tugitegevuste toetamiseks.

Laiemas plaanis on taotlejad kohtumisel välja toonud, et soovivad suurendada huvi ühiskondlikult kaasata, sh sügisel KOV valimistel suurendada noorte valimisaktiivsust ja kodanikuteadlikkust. Siin on tähtis, et oleks võimalik sisuliselt kedagi valida ning tuleks tugevdada noorte autonoomse valimise oskust.

Otsus: Paluda projektiidee esitajal:

- 1) Selgitada, kuidas on projekt suunatud eestkostevõimekuse suurendamisele.
- 2) Paluda taotlejal meetme tingimuste raames suurendada tähelepanu vahetule sihtgruppide kaasamisele.

1.2. Projektiettepaneku Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava koostamisel kaasamissuutlikkuse arendamine (suund 1: uute kaasamisalaste lahenduste katsetamine) arutelu. Esitaja Maaeluministerium.

Projekti eesmärk on kaasamissuutlikkuse ja –praktikate arendamine. Laiapõhjaline kaasamise läbiviimine on eelduseks tulemusvaldkonna arengukava koostamisel ning see aitab kaasa programmide tõhusale rakendamisele koostöös huvigruppidega. Projekt koosneb: 1) eesmärkide ja kaasamisvõimaluste eelhindamine; 2) konsultatsioonide läbiviimine ja olukorra analüüs; 3) lahendusettepanekutega tegevuskava; 4) e-kanalite kasutamine, et tervikuna tugevdada kaasamispraktikaid. Potentsiaalset kasu näeb taotleja suurena, kuna projekt sisaldab koolitusi ja nõustamist loomaks ühtne mõisteruum eri partnerite vahel, koolitus on suunatud ka vabähendustele. Tegemist sisuliselt nõustamisprogrammiga, sh koolitused, konsultandi kaasamine. Eeldatav ajakava juuli 2017 – dets.2018.

Komisjoni liikmed tõid välja, et sarnase sisuga projekti on juba rahastatud kliimapoliitika aluste väljatöötamisel. Selleks, et antud ideed toetada, peaks projekt suutma saavutada uue kvaliteedi ning lisandväärtuse võrreldes juba piloteeritud projektiga. Komisjoni liikmed tõid välja, et eelistavad meetmeid, mis aitavad kaasavamal viisil arutada, mitte niivõrd koolitusi, sest nende mõju on lühiajaline.

Projekti esitaja kinnitas, et projektis on mõeldud lisaks tavapärasele partneritele ka uute sihtgruppide kaasamisele. Näiteks on praegu terav probleem noorte põllumajandusse toomisega. Valdkonnas tegutsevate isikute ring on vananev ning vaja on noorte juurdekasvu. Võimalik oleks kaasata ka alternatiivseid ühendusi, et tagada uute kaasamise meetmete piloteerimine (nt feministid põllumajanduses või võrdõiguslikkus), kuid tähtis on ka lähtuda lõppeesmärgist, milleks on tegevuskava kinnitamine Vabariigi Valitsuses ning see seab piirid, kui laiaks saab skooopi ajada.

Otsus: Paluda projektiidee esitajal:

- 1) Vaadata taotlus läbi arvestades KeM kliimapoliitika aluste väljatöötamise projekti kogemusi ja õppetunde, so millise lisaväärtuse võrreldes sellega MeM projekt annab. Vähendada dubleerimist koolituste osas, kui seda katab Riigikantselei eestvedamisel ettevalmistatud poliitikakujundamise oskuste arendamise programm koostöös Rahandusministeriumiga.
- 2) Selgesti määratleda projekti kaasatava konsultandi ülesanded.
- 3) Lõpus on vajalik protsessi mõju ja tulemuslikkuse hindamine.

3. Projektiidee Säätva arengu eesmärkide elluviimise kaasamisplatvorm (suund 2: riigi kaasamispoliitika arendamine). Esitaja Riigikantselei.

Eesmärk on laiahaardelise kaasamisvõimaluse loomine ja ühiskonna teadlikkuse tõstmine. Sisult anda infot ja anda võimalus igapäev näidata oma panust ÜRO eesmärkide täitmisesse. Projektina esitatud IT-arendus on osa laiemast ja eri osapoolte projektist. Vormilt on tegemist arendusprojektiga, so IT-arendusega platvormi loomiseks ja teavitustegevusteks. Eeldatav ajakava 2018-2020.

Komisjoni osade liikmete arvates ei peaks panustama vahendeid IT-projektidele, eriti veebikeskkondade loomisele. IT-projektide tellimisega tekib küsimus, mis saab sellest edasi. Selleks, et veebikeskkond töötaks, peab tegema pidevat turundust. Samuti on ÜRO eesmärkidega seotud väga mitmed asutused, kelle huvi on suurendada enda veebide külastatavust ning seega oleks

kaheldav, kas nad suunaksid nõ oma kliente teisele lehele. Võiks kaaluda liita see mõne teise veebilehega, et vältida suuremaid kulutusi.

Projekti osas selgitati, et üldiselt ÜRO eesmärkide osas teadlikkuse tõstmine on olnud mitmetes ringkondades teemaks, sh SAK (säätva arengu komisjon), Tallinna Ülikool, SEI. Osapooled on leidnud, et taoline lahendus võiks olla tõhus. Projekti eesmärk on, et inimesed oleksid teadlikud SDG (ing. k. *Sustainable Development Goals*) eesmärkidest ning saaksid ise panustada eesmärkide täitmisesse. Kogu temaatika haldamiseks oli planeeritud moodustada juhtrühm, kus lepitaakse kokku täpne projektiplaan (kontseptsioon peaks valmima 2017.a sügisel). Selleks etapiks raha vaja ei ole, toetust taotletakse platvormi loomiseks. Kavandatakse teha EV100 kingituste platvormiga sarnane lahendus, sh kasutades EV100 IT-lahendust selle alusena.

Otsus: Paluda projektiidee esitajal:

- 1) Panna esmalt paika projektiplaan ning tutvustada laiemat visiooni, et aru saada, kuhu see konkreetne tükk asetub, ning kuidas on planeeritud tagada jätkusuutlikkus.
- 2) Kuna komisjon peab eesmärgipäraseks idee sisulist poolt, et kodanik saab olla osa suuremate eesmärkide täitmisel, kuid osad komisjoni liikmed ei eelista tehnoloogiliste lahenduste rahastamist, kaaluda IT-arenduse asemel alternatiivseid lahendusi/tegevusi (nt kaasata kommunikatsioonieksperte, kes aitaksid sõnumit edasi viia).
- 3) Komisjon soovib näha kontseptsiooni kogu tegevusest ning eelarvest tervikuna. Juhul, kui enne kontseptsiooni valmimist 2017.a sügisel sellist tervikpilti veel tutvustada ei ole võimalik, on võimalik selle projekti juurde tulla hiljem, kui kontseptsioon on koos ja tervikpilt, kuidas on kavas seda ellu viia.

4. Projektiidee Valitsusveebi ja ministeeriumide veebide kaasamisrubriigid (suund 2: riigi kaasamispoliitika arendamine). Esitaja Riigikantselei.

Projekti eesmärk on valitsuse plaanide kohta info kättesaadavuse parandamine, andes tervikliku ülevaate, milliste poliitikaalgatustega valitsus tegeleb või kavandab tegelema asuda (koondülevaade valitsuse algatustest valitsusveebis, valdkonnapõhiselt algatuste loetelu iga ministeeriumi veebis), ning selgitada lahti konkreetset algatust ja nendega tegelemise ajakava (kaasamise alamlehed iga ministeeriumi veebis, sh kaasamisplaan, viited asjakohastele materjalidele, osalemiskanalitesse (so kus ja mil viisil just praegu saab kaasa rääkida, kuidas läheb protsess edasi ja millised on edasised võimalused kaasa rääkida). Eeldatav ajakava mai-juuni 2017.

Komisjoni hinnangul on see tegevus sarnane varasemale EIS-i arendusele, kus eesmärgiks on parem info kättesaadavus valitsuse tegevuse kohta. Nende suund on aga erinev, kui eelmine arendus lõi EISi teavitamise võimaluse, siis käesoleva ettepanekuga suunaksime inimesi tagasi ministeeriumide teemalehtedele. Komisjoni osade liikmete hinnangul peaks kasutama olemasolevaid lahendusi, näiteks ministeeriumi kodulehele vastava peatüki loomist (seda käesolev ettepanek hõlmabki). Arutelus toodi välja aktiivsete kaasamismeetmete olulisus, et kui ministeeriumil on vaja saada huvigrupi arvamus, siis peab ta selle saamiseks otse isikute poole pöörduma ja mitte riputama selle üksnes passiivselt veebi.

Projekti esitaja kinnitusel on EIS ametlik eelnõude menetlemise infosüsteem, mis koondab kogu ametliku menetlusprotsessi, kuhu kogu suhtlust ei ole võimalik tuua. Poliitikavaldkonnad on vastutusalade kaupa jagatud ministeeriumide vahel ja iga ministeeriumi algatused peaksid kajastuma ministeeriumi veebilehel, sh loeteluna ja olulisemad algatused koos lahtiseletustega (mida ja mis eesmärgil on kavas muuta, taustanalüüsid, ajakava koos kaasamisplaaniga jms vastaval alamlehel, mis selgitab kogu algatuse väljatöötamise protsessi ja ajakava koos kaasamisplaaniga), et kodanikel ja eri osapooltel oleks selgem ülevaade, milliste algatustega valitsus iga ministeeriumi vastutusalas tegeleb, kui kaugel töö nendega on (dünaamiliselt uuendatav info) ja millised on kaasärääkimise võimalused konkreetse algatuse puhul. Esitatud projektiidee

tugineb AVP raamistikus valitsusväliste osapoolte väljendatud vajadusele selliste kaasamisrubriikide järele. Komisjoni osad liikmed tõid välja, et lahenduse väljatöötamine ei pruugi tagada selle kasutatavust ning eelistama peaks hästitoimiva pretsedendi tegemist ning selle pinnalt idee müümist.

Otsus: Paluda projektiidee esitajal:

- 1) Täiendada projektiideed selgitusega, kuidas just tehniline lahendus tänast olukorda parandab.

5. Projektiidee *Strateegilise partnerluse suurendamine avalikus sektoris* (suund 2: riigi kaasamispoliitika arendamine). Esitaja Siseministeerium.

Projektiidee eesmärgiks on strateegilise partnerluse kui koostöövormi kasutuselevõtu toetamine. Projekt koosneb järgmistest etappidest: 1) ministeeriumitele (ja potentsiaalsetele partneritele) viiakse läbi koolitused, 2) ministeeriume juhendatakse avalike konkursside läbiviimisel, 3) lepingu sõlmimise järgselt toetab mentor nii ministeeriumi kui strateegilist partnerit, et see oleks tulemuslik, 4) lõpuseminar. Esitaja eeldab, et enamjaolt kaasneb strateegilise partnerlusega tegevustoetus ja projekti tulemuseks peaksid sõlmitama mitmeaastased lepingud. Tulemusmõõdikuna soovib taotleja jõuda selleni, et 80% ministeeriumites on sõlmitud strateegilise partnerluse lepingud. Eeldatav ajakava 2018-2019.

Komisjoni liikmete hinnangul on strateegiliste partnerluste teema oluline. Täna kasutatakse seda mõistet, kuid avalikus sektoris ei osata seda liiga hästi ära kasutada.

Otsus: Paluda projektiidee esitajal:

- 1) Komisjoni liikmed tõid välja, et projektitaotluses on analüüsi etapp puudu, et välja selgitada, mis on tänaste partnerlussuhete puudujäägid.
- 2) Selle pinnalt saaks teha otsuse, millistel teemadel täpselt oleks vaja ametnikkonda koolitada.
- 3) Analüüsi ja koolitusprotsessi võiks kaasata ka strateegilised partnerid.
- 4) Komisjoni liikmed paluvad selgitada ajakava realistlikkust ja kirjutada eelarve paremini lahti (kulud).

Kokkuvõtvalt otsustati: Saata komisjoni arutelul väljatoodud küsimused projektiideede autoritele palvega täpsustada vastavalt projektiideid ja kutsuda ideede esitajad oma projekte komisjonile tutvustama.

Päevakorrapunkte 2 ja 3 ei jõutud koosoleku aja ammendumise tõttu käsitleda. Need võetakse vajadusel järgmiste kohtumiste päevakorda.

/allkirjastatud digitaalselt/
Koosoleku juhataja
Liis Kasemets

/allkirjastatud digitaalselt/
Protokollija
Anni Katkosild